

Оподаткування першого продажу легкового авто фізичною особою

В публікації наведено аналіз податкових наслідків продажу легкового автомобіля фізичною особою, який перебував у її власності менше трьох років, у випадку, коли такий продаж є **першим протягом календарного року** та здійснюється через **комісійну схему** за участю автосалону або іншої юридичної особи – комісіонера.

Пільгові умови для першого продажу протягом року

Відповідно до ст. 173.2 Податкового кодексу України (ПКУ), якщо фізична особа протягом календарного року продає **лише один об'єкт рухомого майна** (зокрема легковий автомобіль, мотоцикл або мопед), то доходу від такого **першого продажу** не виникає об'єкт оподаткування. Тобто при першому продажу легкового автомобіля протягом року **ні податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), ні військовий збір не сплачуються**. Ця норма застосовується незалежно від того, скільки часу транспортний засіб перебував у власності фізособи. (Правило **3-річного володіння** стосується лише продажу нерухомості за ст. 172 ПКУ і не впливає на оподаткування доходів від продажу рухомого майна.)

Стаття 173.1 ПКУ встановлює загальне правило, що дохід від продажу об'єкта рухомого майна оподатковується за ставкою, визначеною в п.167.2 ПКУ. На сьогодні це базова ставка ПДФО **5%** для таких доходів. Водночас для продажу легкових автомобілів, мотоциклів і мопедів діє згадана вище **пільга щодо першого продажу** протягом року. Таким чином, у ситуації, описаній у запитанні (перший продаж легкового авто в році),

фізична особа звільняється від сплати ПДФО – ефективна ставка 0%. Відповідно, і **військовий збір** при такому першому продажу не утримується, оскільки військовий збір нараховується лише за наявності оподаткованого доходу.

Ставки податків та база оподаткування

Якщо протягом того ж року відбудеться **другий продаж** транспортного засобу (легкового авто, мотоцикла чи мопеда) тією ж фізособою, то дохід від другого продажу вже підлягатиме оподаткуванню. Ставка ПДФО становитиме **5%** від суми доходу (договірної вартості автомобіля). База оподаткування – це договірна ціна, зазначена в договорі купівлі-продажу (як правило, не нижча за оціночну вартість майна). Окрім ПДФО, зі **другого продажу** сплачується і **військовий збір** за чинною ставкою (станом на 2024 р. – 1,5%, з 2025 р. – 5%).

У разі **третього та наступних продажів** рухомого майна протягом того самого року, дохід оподатковується вже за базовою ставкою ПДФО **18%** (для резидентів) згідно з п.167.1 ПКУ (Для нерезидентів України дохід від відчуження рухомого майна оподатковується за ставкою 18% ПДФО незалежно від кількості продажів) Військовий збір при третьому і наступних продажах так само справляється за встановленою ставкою (5% у 2025 році).

Отже, перший продаж легкового автомобіля протягом календарного року фізичною особою не оподатковується ПДФО та військовим збором. Лише починаючи з другого продажу в тому ж році виникає обов'язок сплатити ПДФО (5% від доходу) та військовий збір (за чинною ставкою).

Участь автосалону (комісіонера) і

ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Продаж автомобіля через комісійний магазин або автосалон (за участю посередника-комісіонера) **не змінює** правил оподаткування доходу продавця-фізособи. Пільга на перший продаж застосовується так само, як і при прямому продажу: податки не сплачуються, якщо це перший проданий легковий авто за рік. Участь автосалону впливає лише на механізм сплати податку: комісіонер (юридична особа) виконує функції **податкового агента** щодо виплаченого доходу. Згідно з ПКУ, посередник зобов'язаний перевірити наявність сплачених податків (ПДФО та військового збору) перед завершенням угоди та відзвітувати податковим органам про виплачений дохід і утримані податки. Тобто, якщо дохід підлягає оподаткуванню, автосалон утримає із суми, що виплачується продавцю, необхідні податки і перерахує їх до бюджету. У випадку ж першого продажу (що звільнений від оподаткування) автосалон просто фіксує факт відсутності податку – жодних додаткових податкових зобов'язань для фізособи не виникає.

Отже, за наведених умов (перший продаж легкового автомобіля в році, незалежно від строку володіння) дохід від такого продажу **не оподатковується ПДФО та військовим збором** на підставі п.173.2 ПКУ. Участь автосалону як посередника не скасовує і не додає податкових зобов'язань для продавця, а лише забезпечує дотримання вимог ПКУ щодо сплати податків у разі, якщо вони повинні бути нараховані. В результаті фізична особа-продавець при першому продажу авто за рік отримує дохід від реалізації **без утримання податків**, за винятком звичайних комісійних витрат на користь автосалону.

Компанія Вікторія